

Václav Seidl, malíř Orlických hor

Akademický malíř Václav Seidl se narodil v Praze 4. dubna 1886 v nezámožné měšťanské rodině, která žila po generace v Praze. Svými studijními výsledky a zájmem o umění a kulturu přesahoval obvyklý měšťanský standard, a tak po studiích na učitelském ústavu a krátkém kantorském působení, se rozhoduje pro uměleckou dráhu. Již před absolutoriem na Učitelském ústavu (1905) začíná studovat soukromou malířskou školu Karla Reisnera (večerní akt) a pak na UMPRUM u profesora Felixe Jeneweina.

Roku 1907 nastupuje na UMPRUM jako řádný student do atelieru profesora Jakuba Schikanedera a po čtyřletém studiu školu úspěšně ukončí v roce 1911. Tentýž rok odchází do Paříže, kde studuje na Akademii Julian, věnuje se soukromému studiu v evropských galeriích. Aby však uživil sebe i rodinu, učí nejprve na měšťanské škole ve Slivenci u Prahy a později, až do roku 1927 na gymnaziu v Praze.

Od počátku uměleckých studií tráví veškerý volný čas malováním. Malovat začíná v Posázaví, kde působí jeho sestra Julie jako učitelka ve Světlé n.S., a mladý Seidl zde má prázdninové zázemí. Ve Světlé nad Sázavou a v Ledči pořádá s pomocí dr. Skácelíka, starosty Umělecké besedy v Praze, své první výstavy, kdy o Svatodušních svátcích 1910 vystavuje svou první obsáhlou kolekci obrazů z Posázaví. O kvalitách mladého Seidla svědčí i fakt, že tentýž rok na stejném místě a pod stejnou patronací vystavovali tehdy již slavní Jansa a Panuška. Seidl zde sklídl pochvalnou kritiku a velký zájem veřejnosti.

Rok 1910 je i rokem, kdy Seidl objevil Orlické hory, zřejmě díky pozitivním referencím od tehdy již do Orlických hor zajíždějících slavných pražských malířů, a tak tráví v tomto roce svůj první letní pobyt v Liberku u nadlesního Micky. Sem později zajíždí pravidelně se svou manželkou Antonií Vojáčkovou-Seidlovou. Možná byl prvotním impulsem k objevení Orlických hor i dopis Antonína Slavíčka historiku Gollovi v srpnu 1909 z Rybné nad Zdobnicí, tehdy Německé Rybné:

"Lituji, že zde nejste, místa v okolí by Vás táhla. Na severozápad jest Liberk. Podívám se tam, jen až bude počasí lepší. - Byl jsem tam před lety. Je tam dřevěný kostelíček ze XVI. století, podobný Slavoňovskému, ale je ještě lepší, má šindele až k zemi. Uvnitř je v něm jako při pohádce starých časů," píše Antonín Slavíček. Jisté však je, že V. Seidl se setkal s A. Mickou na Národohospodářské výstavě v Praze a byl jím pozván do Liberka na letní byt. Maluje zde ale již i krátce v zimě 1911.

Václav Seidl se stává Liberku a Orlickým horám věrným a v srpnu 1911 uspořádá za pomoci Krasoumné jednoty výstavu svých obrazů v české škole v Liberku. Výstava má úspěch, regionální tisk se rozplývá

chválou, výstava je pro velký zájem prodloužena.

"Hrdým může být Liberk, že našel tak mistrného malíře svých krás. Co se nepodařilo Antonínu Slavíčkovi, to ztvárnil nyní lyrický krajinář Seidl", tak a podobně je výstava komentována v tisku. Některé obrazy, jako např. "Panorama Velké Zdobnice", "Liberský dřevěný kostelík", "Javornická pole", "Lopatářova chalupa v zimě", "Sobina za soumraku" a další jsou označovány za dosud nevídané ztvárnění tohoto půvabného koutu Orlických hor. Seidlova tvorba se vyznačuje jemným, lyrickým uchopením barevnosti obrazů, vyniká pak v neopakovatelném zobrazení zimních motivů.

V srpnu 1912 vystavuje Seidl šedesát obrazů v Rychnově n.Kn., výstava je opět pro velký zájem prodloužena. Malíř pořádá přednášky k malířství a výtvarné výchově. Veškeré výtěžky z těchto akcí jsou nezištným Seidlem určeny na dobročinné účely. Seidlovi je v tisku opakovaně děkováno za propagaci Orlických hor a celého kraje. Seidl tak nemalým dílem přispívá k mimořádné propagační a publikační práci dr. Štemberky a dr. Březiny.

Pak následuje nevíтанá pauza - I. světová válka 1914-1918 nevynechá ani Václava Seidla, který je povolán až v roce 1917 ale se střelným zraněním obličeje a nadloktí levé ruky je odsunut z východní fronty do zápolí a tak se mu podaří přežít, i když následky předchozího tyfového onemocnění si ponese po zbytek života oslabeným srdcem.

Až do roku 1927 bydlí Václav Seidl s manželkou Táňou v Praze, nejprve na Uhelném trhu a později v Kaprově ulici naproti Kafkovu domu. Václav Seidl se s manželkou účastní uměleckého života v Praze, přátelí se a spolupracuje s řadou začínajících i již známých umělců. Je dlouholetým členem Komenského komitétu pro uměleckou výchovu ministerstva školství spolu s universitním profesorem Dr. Čádou, sochaři Šalounem, Suchardou a dalšími.

Seidlovi se přátelí s herečkou Růženu Naskovou a jejím manželem, který později namaluje jediný společný portrét manželů Seidlových.

V roce 1927 učiní Václav Seidl osudové rozhodnutí: Seidlovi opouští Prahu a stěhují se se svou tehdy čtyřletou dcerou Olgou natrvalo do Rychnova n.Kn. Seidl si zde nechává postavit vilku na Sibiři a zadluhuje se tak na zbytek života a navíc - jeho paní se bude po Praze do smrti stýskat a nesmíří se s manželovým rozhodnutím ani s životem na malém městě. Paní Antonie měla pravdu i po stránce praktické, neboť Seidla přestěhování do Rychnova, alespoň po stránce publicity a komerce, zásadně poškodí. Paní Antonie - „Táňa“ je však vzornou manželkou a matkou a později, po smrti svého muže, v Rychnově zůstává a stará se i o své vnuky.

Seidl přes nevýhodu ztráty stálého spojení na Prahu usilovně pracuje a navzdory omezující srdeční chorobě je aktivní, maluje a pořádá další výstavy. Je oblíbeným společníkem, umí hrát na kytaru a zpívat

staropražské písničky a má proto v Rychnově řadu přátel, se kterými sedává u dobrého moku. Dodnes mají jeho přátelé i obdivovatelé jeho krásné oleje, které zobrazují především okolí Rychnova, Včelný s Javornickým potokem, Orlické hory i překrásná zátíší.

Další výstavy :

1934 - samostatná výstava v Rychnově n.Kn.

1939-1941 -další dvě výstavy v Rychnově n.Kn.

1940 - Výstava "Národ svým výtvarným umělcům" v Hradci Králové (Seidlovy obrazy jsou zde vyprodány)

1940 –Ministerstvo školství a osvěty kupuje pro Národní Galerii dva Seidlovy obrazy:

- "Polní cesta u Poustek" a "Jaro na potoce ve Včelném", což pro Seidla znamená poctu a uznání, že není v Praze tak zcela zapomenut.

V této době také vypomáhá Seidl teoreticky i nedostatkovým malířským materiálem mladičkému začínajícímu rychnovskému malíři Lumíru Nedvídkovi, který se svými obrazy později proslaví doma i v cizině.

1942 - Výstava v Rychnově s několika dalšími malíři, (mj. zde poprvé vystavuje mladý Jiří Šlitr), se pro Václava Seidla stává výstavou posmrtnou.

Václav Seidl umírá předčasně na vleklou srdeční chorobu 27. 10. 1942 ve svých pouhých 56 letech. Citátem z nekrologu v Národní politice uzavřeme naši vzpomínku na Václava Seidla:

"Václav Seidl byl dobrý člověk, tichý, s pokorným srdcem, prostý a vlídný v jednání, příjemný společník a velký umělec."

Z rodinného archivu zpracoval :

Libor Pařízek

Tel.605 72 10 73

Mail : libor.parizek@centrum.cz

Výstava v Rychnově nad Kněžnou v Orlické galerii Kolowratského zámku v roce 2009 .(Kurátor PhDr Karel Jaroš).